

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 25.09.2001
KOM(2001) 529 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET,
DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

eEurope 2002: Tilgængeligheden af offentlige websteder og deres indhold

eEurope 2002: Tilgængeligheden af offentlige websteder og deres indhold

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning	3
2.	Retningslinjer for webtilgængelighed	4
3.	Gennemførelsesplaner og -mekanismer i Den Europæiske Union	6
4.	Udviklingen uden for Den Europæiske Union.....	9
5.	Konklusioner og de næste trin	10
	BILAG 1: Webadgangsinitiativets retningslinjer	12
	BILAG 2: Om at gøre websteder tilgængelige	15
	BILAG 3: Skema over medlemsstaternes vedtagelse og gennemførelse af Retningslinjerne .	18

1. INDLEDNING

*Handlingsplanen for eEurope 2002*¹, som blev vedtaget ved Det Europæiske Råds møde i Feira i juni 2000, er et bredtfavnende tiltag med det formål at fremskynde og udbrede anvendelsen af Internettet til alle sektorer i det europæiske samfund. Handlingsplanen søger at bringe Europas borgere online i alle aspekter af deres liv, så de får mulighed for at deltage i og udnytte de muligheder, som de digitale teknologier tilbyder. Den øgede anvendelse af Internettet vil med tiden give næring til udviklingen af den nye videnbaserede økonomi. Disse aktioner er i tråd med princippet om ikke-diskrimination, som er fastlagt i traktaten om Den Europæiske Union.

Et af handlingsplanens specifikke mål er at forbedre adgangen til World Wide Web for handicappede: Dette mål er emnet for denne meddelelse og dens henstillinger.

.....

Handicappede og ældre skal overvinde en lang række tekniske barrierer for at kunne få adgang til Internettet. De tilgængelighedsproblemer, som disse og andre internetbrugere står over for, kan i vid udstrækning løses ved hjælp af hensigtsmæssig kodning i opbygningen af websteder og -indhold, og ved anvendelse af nogle enkle regler for layout og struktur ved design af websider. De fleste webdesignere og indholdsudbydere kender eller anvender imidlertid ikke disse teknikker.

Faktisk er adgangen til Internettets websider og deres indhold forbundet med en række forskellige problemer for mennesker med fysiske, sensoriske eller kognitive handicap. For mange af de 37 millioner europæiske borgere med et handicap kan det være umuligt at få adgang til de oplysninger og tjenester, de har brug for, når de benytter de nye medier. Med udviklingen af statslige onlinetjenester er der en alvorlig risiko for social udelukkelse af en stor procentdel af befolkningen.

Eksempelvis finder blinde eller synshæmmede det vanskeligt - eller umuligt - at få adgang til visse elektroniske dokumenter, eksempelvis websider, med de typer af browsere (eksempelvis udstyr til højtlesning af skærbilledernes indhold) og øvrige hjælpemidler, som de benytter. En døv kan have behov for at benytte lydsekvenser fra multimediefiler, eller en person, der enten er farveblind eller svagtseende kan have behov for at benytte egne typografidefinitioner. Der er andre problemstillinger, som er vigtige for mennesker med handicap, eksempelvis tilgængelige multimedier, enhedsuafhængig adgang, sideelementer med forklaringer og hensigtsmæssig opmærkning af tabeller.

Andre brugere, eksempelvis ældre, som måske ikke er fortrolige med brugen af webbrowsere eller med den måde, hvorpå man bevæger sig rundt på et websted, kan blive forvirrede og afskrækkede fra at bruge websteder med kompleks og meget detaljeret information, som ikke har et konsekvent design eller konsekvente navigeringsmuligheder, eller som benytter blinkende eller levende grafik. På baggrund af den demografiske ændring i retning af en ældre befolkning vil denne brugergruppe vokse betydeligt i de kommende år.

¹ Handlingsplanen for eEurope 2002 kan downloades fra følgende web-sted: http://europa.eu.int/comm/information_society/europe/actionplan/index_en.htm

2. RETNINGSLINJER FOR WEBTILGÆNGELIGHED

Den europæiske strategi til at sikre tilgængeligheden af information på offentlige websteder er en del af handlingsplanen for eEurope 2002, som blev vedtaget ved Det Europæiske Råds møde i Feira i juni 2000. Som del af handlingsplanens målsætning 2c er der i planen opstillet fem delmålsætninger om at fremme "deltagelse for alle i den videnbaserede økonomi", idet det i handlingsplanen understreges, at offentlige websteder og deres indhold i medlemsstaterne og i de europæiske institutioner skal være udformet med tilgængelighed for øje for at sikre, at borgere med handicap kan få adgang til den indeholdte information og drage fuld fordel af potentialet for e-forvaltning.

Denne aktion skal gennemføres af de europæiske institutioner og de 15 EU-medlemsstater gennem:

Vedtagelse af *webadgangsinitiativets (WAI) Retningslinjer for offentlige websteder ved udgangen af 2001.*

2.1. Webadgangsinitiativet (Web Accessibility Initiative, WAI)

Dette initiativ er et af de fem områder, som internetorganisationen World Wide Web Consortium (også kendt som W3C), der består af over 500 medlemsorganisationer og har deltagere fra over 30 lande, beskæftiger sig med². Webadgangsinitiativet (WAI) har i samarbejde med brancherepræsentanter, forskere, statslige myndigheder og handicaporganisationer udviklet et antal retningslinjer.

Retningslinjerne for webtilgængelighed er udviklet med økonomisk støtte fra Europa-Kommissionen inden for programmet "Telematiksystemer" (TAP) under det fjerde rammeprogram, og fra forskellige statslige myndigheder og andre organisationer. Disse retningslinjer betegnes mere specifikt *World Wide Web Consortium/Web Accessibility Initiative (W3C/WAI) Web Content Accessibility Guidelines version 1.0 (WCAG 1.0) (eller WAI/W3C WCAG 1.0)*. De omtales heri som **Retningslinjerne**. Denne terminologi benyttes for at skelne mellem disse retningslinjer og andre retningslinjer, som er udviklet af World Wide Web Consortium/Webadgangsinitiativet, eksempelvis retningslinjerne for forfatternærktøjers tilgængelighed, *Authoring Tool Accessibility Guidelines (ATAG)*, version 1.0, og retningslinjerne for brugeragenters tilgængelighed, *User Agent Accessibility Guidelines*.

Retningslinjerne anerkendes som en *de facto* global standard for udformningen af tilgængelige websteder³. I bilag 1 findes en oversigt over **Retningslinjerne**. I bilag 2 skitseres og kommenteres nogle af **Retningslinjernes** primære aspekter.

Inden for den korte tidsfrist, som er fastsat i handlingsplanen for eEurope 2002, opfordres medlemsstaterne og de europæiske institutioner til at handle hurtigt og effektivt. Formålet med at handle hurtigt er indlysende. Gennem vedtagelse af **Retningslinjerne** bliver det også muligt at øve stor indflydelse på tilgængeligheden inden for eEurope's øvrige indsatsområder.

² Information om W3C findes på <http://www.w3.org/>, og Webadgangsinitiativets websted findes på <http://www.w3.org/WAI>.

³ Teksten til World Wide Web Consortium Web Accessibility Initiative Web Content Accessibility Guidelines version 1.0 findes på <http://www.w3.org/TR/WCAG10/>

Eksempelvis skal systemer for *e*-sundhed, *e*-forvaltning og *e*-læring, som findes på offentlige websteder, tage højde for tilgængelighedsproblematikken ved at sikre, at deres tjenester er designet, så de kan benyttes af alle borgere. Dette vil øge de handicappedes mulighed for at benytte de samme onlinetjenester som alle andre borgere.

Kommissionen har udarbejdet denne meddelelse for at støtte vedtagelsen og gennemførelsen af **Retningslinjerne** i medlemsstaterne og de europæiske institutioner. Meddelelsen indeholder en kort oversigt over de relevante politiske rammer og tekniske aspekter, som omfattes af **Retningslinjerne**, en række forskellige strategier til gennemførelse af retningslinjerne og overvågning af tilgængeligheden af offentlige websteder på baggrund af de erfaringer, man har høstet hos World Wide Web Consortium/Webadgangsinitiativet, og på baggrund af de eksempler på bedste praksis, som er fundet i medlemsstaterne, Europa-Kommissionen, Australien, Canada og USA, samt en række konklusioner og henstillinger.

2.2. **Retningslinjerne som politisk instrument**

World Wide Web Consortium/Webadgangsinitiativet har opstillet retningslinjerne for tilgængeligheden af webindhold på baggrund af konsensus blandt en bred vifte af sektoraktører. **Retningslinjerne** udgør en frivillig mekanisme, som kan hjælpe offentlige informationsudbydere til at overholde et uformelt regelsæt i form af principper, redskaber og metoder, beskrevet af World Wide Web Consortium/Webadgangsinitiativet.

Informationsforvaltere, webdesignere og -udviklere kan dermed strømline arbejdet med at gøre information offentligt tilgængelig for alle. Med et vist mål af undervisning og erfaring kan webdesignere og -udviklere sikre sig, at der på relevante punkter i arbejdsprocessen tages hensyn til de væsentligste faktorer til sikring af tilgængeligheden: varigheden af en sådan undervisning kan variere betydeligt, da den nødvendigvis skal være skræddersyet til bestemte målgrupper ud fra deres tekniske erfaring og designmæssige baggrund. Varigheden kan strække sig mellem en halv, en hel eller to hele dage og helt op til en uge eller mere.

Da anvendelsen af enhver af retningslinjerne i princippet er frivillig, er det afgørende, at selve Retningslinjerne udvikles og ajourføres inden for det interessesamfund, som de skal tjene. I hele World Wide Web Consortium afprøves og verificeres retningslinjernes relevans og udbredelse konstant af brugere i erhvervslivet, på universiteterne og hos de offentlige myndigheder. Det er den fremherskende opfattelse, at **Retningslinjerne** repræsenterer den bedste praksis inden for universelt design til Internettet, og deres udbredelse dækker et stadigt bredere udvalg af aktører, som deltager i World Wide Web Consortium/Webadgangsinitiativets aktiviteter. De udgør et harmoniseret teknologibaseret regelsæt, som ligeledes opfylder kravene til anvendelighed hos det bredest mulige udvalg af internetbrugere.

Retningslinjerne sigter mod at være kompatible med såvel tidligere teknologier og webdesignværktøjer som nye teknologier og redskaber, eksempelvis de nye typer af webbrowsere som f.eks. digitale assistenter og WAP-telefoner. Med baggrund i denne fleksible indfaldsvinkel udgør **Retningslinjerne** et dynamisk regelsæt i stadig udvikling, der søger at holde trit med og foregribe den seneste teknologiske udvikling.

Retningslinjerne tilbyder en teknisk vejledning, som er umiddelbart tilgængelig online, og er en betydelig hjælp til at overvinde barrierer for handicappedes adgang til Internettet. Ved hjælp af Retningslinjerne bliver det teknisk gennemførligt at gøre websteder tilgængelige for handicappede, hvilket bidrager til at inddrage dem fuldt ud i informationsområdet.

3. GENNEMFØRELSESPLANER OG -MEKANISMER I DEN EUROPÆISKE UNION

I handlingsplanen for eEurope 2002 foreslås det, at **Retningslinjerne** vedtages som et første skridt i retning af at gøre europæiske offentlige websteder og deres indhold tilgængelige for handicappede. Gennem vedtagelse af **Retningslinjerne** vil medlemsstaterne og de europæiske institutioner tilkendegive bred anerkendelse af og støtte til målet om webtilgængelighed gennem anvendelsen af den globale *de facto* standard for webtilgængelighed, som Webadgangsinitiativets arbejde repræsenterer.

Vedtagelse af **Retningslinjerne** vil ligeledes demonstrere medlemsstaternes og de europæiske institutioners engagement i målet om at integrere webtilgængelighed i de nationale og institutionelle politikker for offentlige informationstjenester og -standarder, herunder e-forvaltning.

eEurope's ånd er at opmuntre til hurtig og effektiv handling for at give alle borgere adgang til den digitale alder og gøre den til en realitet for alle med et handicap. Dette gør den egentlige gennemførelse af **Retningslinjerne** til en nødvendig og presserende opfølgning på deres vedtagelse.

3.1. Status i de enkelte medlemsstater

I forbindelse med gennemførelsen af handlingsplanen for eEurope 2002 på området "Deltagelse for alle i den videnbaserede økonomi" fik Den Højtstående Gruppe vedrørende beskæftigelse og informationssamfundets sociale og arbejdsmarkedsmæssige dimension (ESDIS), som består af repræsentanter fra alle medlemsstater, til opgave til at følge denne udvikling. Der blev oprettet en ekspertgruppe vedrørende e-tilgængelighed, som skulle yde støtte til Den Højtstående Gruppens aktiviteter.

Ekspertgruppen vedrørende e-tilgængelighed har givet skriftlige og mundtlige tilbagemeldinger til en gennemgang af status for vedtagelse og gennemførelse af **Retningslinjerne** i de enkelte medlemsstater. I denne gennemgang beskrives en række forskellige fremgangsmåder, planer og metoder for anvendelse af **Retningslinjerne**. Ekspertgruppen vedrørende e-tilgængelighed har desuden indvilget i at gennemføre en overvågningsøvelse i de 15 medlemsstater.

Ekspertgruppen vedrørende e-tilgængelighed har identificeret eksempler på god praksis. Der kan gives eksempler på en sådan god praksis inden for områder med relation til udvikling og udbredelse af information, uddannelse af personale, overvågning af, om websteder overholder **Retningslinjerne**, forbedringer af eksisterende websteder, fremme af bedste praksis og tilbud om støtte- og assistancemekanismer til webindholdsudviklere.

Der er fremført eksempler på god praksis i medlemsstaterne inden for fire brede temaer. For det første findes der gode eksempler på mekanismer til at øge bevidstheden hos de politiske beslutningstagere og informationsforvaltere hos de offentlige myndigheder om disse **Retningslinjer** og deres formål. For det andet har en række medlemsstater etableret velfungerende mekanismer, der tilskynder indholdsudbydere, webdesignere og teknikere til at benytte de tilgængelige redskaber og specifikationer til at gøre webindhold og websteder tilgængelige. For det tredje benytter en række medlemsstater forskellige metoder til undervisning af og støtte for personer med ansvar for websider. For det fjerde har medlemsstaterne identificeret forskellige midler, som benyttes til overvågning af, i hvor vid udstrækning **Retningslinjerne** anvendes og overholdes.

Som vist i bilag 3 benytter EU's medlemsstater forskellige fremgangsmåder, men de overordnede fremskridt, der er gjort i retning af at gennemføre **Retningslinjerne**, er opmuntrende. En række medlemsstater har allerede på baggrund af **Retningslinjerne** udviklet politikker og mekanismer, der skal sikre, at deres offentlige websteder er tilgængelige. I Internettets globale medium lever de europæiske myndigheder op til deres ansvar som storudbydere af offentligt indhold ved at gøre deres information og tjenester tilgængelige.

3.2. Webtilgængelighed hos de europæiske institutioner

Den Europæiske Union anerkender vigtigheden af webtilgængelighed for handicappede. I mange år har Den Europæiske Union arbejdet ihærdigt på at løse problemet med websteders manglende tilgængelighed, navnlig gennem særprogrammet for forskning og teknologisk udvikling samt demonstration inden for telematiksystemer (1994-1998) (TAP) under det fjerde rammeprogram og et støtteaktionsprojekt, der kaldes Web Accessibility Initiative (WAI). Denne målsætning er videreført i programmet for informationsfundsteknologier under det femte rammeprogram.

Der er i 1998 desuden udviklet retningslinjer for tilgængelighed inden for ACCENT-projektet under SPRITE-S2⁴-initiativet.

Europa-Kommissionen ønsker at demonstrere sit engagement i webtilgængelighed. Den er nu som led i sin e-Kommission-strategi aktivt involveret i en proces, der sigter mod at forbedre tilgængeligheden af Kommissionens egne webbaserede tjenester med udgangspunkt i **Retningslinjerne**. Kommissionen har aktivt bidraget til at informere og inddrage andre europæiske institutioner i denne proces.

I løbet af de seneste år har Kommissionen og dens tjenestegrene gennemført en vellykket indførelse af webteknologier som det hurtigste og mest effektive redskab til at etablere en dialog med og levere flersproget information til befolkningen. EUROPA⁵ og navnlig Europa-Kommissionens websted er blevet et af de største, mest populære og mest anvendte offentlige websteder i verden. At gøre EUROPA tilgængelig er en stor udfordring, men der sker allerede fremskridt i denne retning.

Europa-Kommissionen og Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer (OPOCE) har ligeledes iværksat programmer for at forbedre deres websteders tilgængelighed og levere tilgængelig webinformation efter principperne i **Retningslinjerne**.

3.2.1. Webstedet EUROPA

Webstedet EUROPA er den primære kommunikationsplatform for online-information om de europæiske institutioners aktiviteter. Det giver information til borgerne og fungerer som grænseflade for kontakter mellem Den Europæiske Union og organisationer og borgere over hele verden. I forbindelse med den planlagte udbygning af Kommissionens internetbaserede tjenester ventes det såkaldte EUROPA II-websted at blive gennemført i perioden 2001-2004.

⁴ Hovedprioriteten for initiativet, der blev gennemført i slutningen af 1990'erne, var at opstille retningslinjer til brug som reference for indkøbere.

⁵ <http://www.europa.eu.int>

Gennemførelsesplanen omfatter indførelse af en række nye e-tjenester samt fuld overflytning af EUROPA til et tematisk, tjenesteorienteret websted i slutningen af 2004. Som støtte for denne overgang har der siden juni 2001 været adgang til en vejledning for informationsudbydere. Vejledningen kommer til at indeholde ti regler med detaljerede specifikationer for udformning af webindhold. Regel nr. syv vedrører tilgængelighed gennem vedtagelse af **Retningslinjerne** og anfører, at webstederne skal være tilgængelige for det størst mulige antal brugere. Europa-Kommissionen har besluttet at vedtage overholdelse på niveau A (Prioritet 1). Overholdelsen af **Retningslinjerne** er mere detaljeret beskrevet i bilag 1.

I denne sammenhæng er tilgængeligheden af de europæiske institutioners websteder under revision med henblik på at kunne overholde målsætningen om vedtagelse af **Retningslinjerne** ved årets udgang. Aktiviteten vil blive baseret på de opmuntrende erfaringer fra de institutionelle websteder, som indtil nu har gjort fremskridt på dette område.

3.2.2. *Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer (OPOCE)*

Kommissionen har lanceret et pilot-demonstrationsprojekt hos OPOCE med det formål at gøre Traktaterne tilgængelige online for mennesker med synshandicap. I starten blev arbejdet udført med den franske udgave af rekompileringen af traktaterne online på EUR-Lex⁶ webstedet. Stedet og indholdet blev udformet i overensstemmelse med **Retningslinjerne**. I løbet af 2001 vil der være adgang til tilgængelige udgaver. En rapport med henstillinger baseret på disse erfaringer er blevet drøftet, og disse henstillinger er blevet inddraget i arbejdet med udviklingen af den næste generation af webstedet EUROPA.

3.2.3. *Intranet*

Internt har Kommissionen forpligtet sig til at leve op til **Retningslinjernes** niveau A (Prioritet 1) i udviklingen af den næste udgave af Kommissionens Intranet-sted ved udgangen af 2001. Målet er at gøre det lettere for handicappede at tage ansættelse hos institutionen, i tråd med Kommissionens egen kodeks for god praksis i ansættelsen af handicappede fra 1998⁷.

3.2.4. *Forskningsprojekter under Den Europæiske Unions fjerde og femte rammeprogram*

Som supplement og støtte til udviklingen af de europæiske politikker er der igennem de seneste ti år gennemført forsknings- og teknologiudviklingsarbejde med sigte på handicappedes krav og behov. Dette arbejde er gennemført i de to faser af Teknologiiinitiativet for handicappede og ældre (TIDE 1991 - 1993); under det fjerde rammeprogram (Program for telematiksystemer, applikationer for handicappede og ældre, 1994 - 1998); og under det aktuelle femte rammeprogram (Program for informationssamfundsteknologier, applikationer for borgere med særlige behov, herunder handicappede og ældre, 1998 - 2002).

Et af de projekter, som Europa-Kommissionen har ydet økonomisk støtte til inden for særprogrammet for forskning og teknologisk udvikling samt demonstration inden for telematiksystemer (1994-1998) (TAP) under det fjerde rammeprogram, var projektet om webtilgængelighed, Web Accessibility Initiative (WAI), der bidrog til udarbejdelsen af **Retningslinjerne** og andre specifikationer og redskaber til fremme af webadgangen.

⁶ <http://europa.eu.int/eur-lex/fr/accessible/treaties/fr/index.htm>

⁷ http://europa.eu.int/comm/employment_social/soc-prot/disable/codehaen_en.htm

Begrundelsen for projektet var, at World Wide Web udgør grundlaget for informationssamfundet for Europas borgere, og at alle hindringer for europæiske borgeres adgang til det bør minimeres. Initiativet byggede på det tekniske arbejde, som World Wide Web Consortium har udført på området tilgængelighed, og knyttede aktiviteterne til specifikke europæiske aktioner om uddannelse og tjenesteydelser samtidig med, at det inddrog brugerne og gennemførte forskellige standardiseringsaktiviteter.

Inden for programmet for informationssamfundsteknologi under det femte rammeprogram yder Europa-Kommissionen som led i sit konstante engagement i forbedring og fremme af webtilgængelighed økonomisk støtte til et projekt med titlen *Web Accessibility Initiative-Design for All (WAI-DA)*, Webadgangsinitiativet - Design for alle.

De vigtigste målsætninger for WAI-DA-projektet omfatter en større deltagelse af europæiske organisationer i internationale aktiviteter til fremme af webtilgængeligheden gennem World Wide Web Consortium (W3C)'s Webadgangsinitiativ, øget kendskab til og gennemførelse af retningslinjerne for webindholdstilgængelighed på websteder i alle Den Europæiske Unions medlemsstater samt øget gennemførelse af retningslinjerne for forfatterværktøjers tilgængelighed, *Authoring Tools Accessibility Guidelines*, version 1.0. Medlemsstaternes offentlige myndigheder opfordres specifikt til at samarbejde med WAI-DA-projektet. Projektet kan kontaktes via det dedikerede websted.⁸

Stadigt flere FTU-projekter inden for programmet for informationssamfundsteknologier under det femte rammeprogram benytter **Retningslinjerne**, som er udarbejdet af Webadgangsinitiativet. Kommissionen sponsorerer desuden andre projekter som f.eks. IRIS, ViSiCAST og WWAAC.⁹

IRIS tjener til at forbedre og evaluere internettjenester på områder som elektronisk handel, telearbejde/onlineundervisning med flere grupper af brugere med særlige behov. ViSiCAST er stort set orienteret mod behovene hos tegnsprogstalende døve. Projektet udvikler "virtuel person-" og sprogbehandlingsteknologier, som tænkes anvendt i tv-udsendelser, i den fysiske detailhandel og i web- og multimediebaseret interaktion. WWAAC støtter en række aktiviteter, der vil gøre internetbaserede aktiviteter tilgængelige for personer med kognitive handicap, navnlig brugere af symbolsystemer, og for ældre borgere med sproglidelser.

4. UDVIKLINGEN UDEN FOR DEN EUROPÆISKE UNION

Aktioner svarende til de aktioner, som er gennemført inden for rammerne af handlingsplanen for *eEurope 2002*, fremmes og gennemføres også i andre dele af verden med **Retningslinjerne** som et væsentligt element. Webtilgængelighed er en integreret del af de offentlige informationspolitikker i f.eks. Australien, Canada og USA.

I nogle lande udgør lovgivningen et vigtigt grundlag for at gøre webstederne tilgængelige. I Australien stiller Diskriminationsloven af 1992 krav om, at afdelinger og kontorer under

⁸ <http://www.w3.org/WAI/WAIDA>

⁹ De fuldstændige titler på disse tre projekter er: Incorporating Requirements of People with Special Needs or Impairments to Internet-based Systems and Services (IRIS), Virtual Signing: Capture, Animation, Storage and Transmission (ViSiCAST), og World Wide Augmentative and Alternative Communication (WWAAC). Se <http://www.cordis.lu/>

Commonwealth sikrer, at onlineinformation og -tjenester er tilgængelige for handicappede. Online Council har accepteret at vedtage **Retningslinjerne** som en fælles bedste praksisstandard for alle australske statslige websteder. Retningslinjerne støttes af Australiens menneskerettigheds- og ligestillingskommission og af handicaporganisationerne.

Den canadiske regering har sikret, at regeringens websteder og elektroniske produkter og tjenester er tilgængelige for alle. På linje med den klientorienterede fremgangsmåde, som er valgt for Canadian Common Look and Feel-initiativet, skal de universelle tilgængelighedsstandarder sikre ligelig adgang til alt indhold på den canadiske stats websteder.

I USA kræver lovgivningen i medfør af lovændringen af paragraf 508 af resocialiseringsloven fra august 1998, at statslige websteder er tilgængelige. Denne paragraf har eksisteret siden 1986 og blev ændret i 1992 og igen i 1998 med henblik på at styrke overholdelseskravene. I december 2000 offentliggjorde United States Access Board en række regulativer, der fastlægger overholdelse af paragraf 508 som ændret i 1998. Disse regulativer trådte i kraft i juni 2001. Denne lovgivning rummer også vigtige overvejelser i forbindelse med offentlige indkøb af informationsteknologier, som er tilgængelige for handicappede.

Endelig **understregede** den europæiske ministerkonference i Warszawa i maj 2000 vigtigheden af, at Den Europæiske Unions politiske engagement suppleres med en handlingsplan svarende til handlingsplanen for *eEurope (eEurope+) af og for* de lande, der søger medlemskab af Den Europæiske Union.

5. KONKLUSIONER OG DE NÆSTE TRIN

I løbet af de seneste ti år har man på europæisk plan og verdensplan i stadig højere grad erkendt, at der findes barrierer - sociale, miljømæssige, kulturelle, tekniske og andre - der hindrer handicappedes fulde deltagelse i samfundslivet. I Europa er det nu slået helt fast, at der må gribes ind for at identificere og fjerne sådanne barrierer for at sikre et rummeligt samfund med lige muligheder for alle¹⁰.

Denne meddelelse om tilgængeligheden af offentlige websteder og deres indhold er blot endnu et eksempel på det fælles arbejde, som kræves for at fjerne barrierer for adgang og sikre, at fremtidige teknologier og informationssystemer ikke skaber nye og yderligere vanskeligheder for handicappede.

Ud fra de hidtidige **erfaringer** med vedtagelsen af de eksisterende Retningslinjer for Webtilgængeligheden af offentlige websteder i medlemsstaterne og de europæiske institutioner kan der drages følgende konklusioner:

¹⁰ På linje med princippet om ikke-diskrimination (artikel 13) udsendte Europa-Kommissionen i maj 2000 en meddelelse med titlen "På vej mod et Europa uden barrierer for handicappede" KOM (2000) 284, 12.5.2000. I denne meddelelse identificeres en række politiske områder og sektorer, hvor der findes barrierer, som der må arbejdes med. Disse omfatter bl.a. barrierer inden for informationssamfundsteknologier, hvor en række betydelige teknologiske barrierer skal fjernes, hvis Europa virkelig skal være tilgængeligt for handicappede.

1. Medlemsstaterne og de europæiske institutioner befinder sig midt i et dynamisk forløb på vej mod vedtagelsen af disse Retningslinjer for offentlige websteder inden udgangen af 2001;
2. De nationale offentlige myndigheder skal løbende søge at forbedre tilgængeligheden af deres websider og undersøge nye og bedre måder at levere webindhold og -tjenester på, efterhånden som der udvikles nye udgaver af disse Retningslinjer. Vedtagelse og gennemførelse af disse Retningslinjer for offentlige websteder kan således opfattes som en første, afgørende mekanisme i retning af at sikre et stadigt mere rummeligt informationssamfund;
3. Kommissionen vil over for de øvrige europæiske institutioner rejse forslag om, at der etableres en tværinstitutionel arbejdsgruppe med det formål at fremme og sikre vedtagelse, gennemførelse og regelmæssig ajourføring - der følger udviklingen inden for World Wide Web Consortium/Web Accessibility Initiative - af disse Retningslinjer hos de europæiske institutioner;
4. De offentlige websteders deraf følgende tilgængelighed skal overvåges, og eksempler på bedste praksis identificeres. Kommissionen vil indsamle og formidle resultaterne af denne aktion. Under Den Højtstående Gruppe vedrørende beskæftigelse og informationssamfundets sociale og arbejdsmarkedsmæssige dimension (ESDIS) og med assistance fra ekspertgruppen vedrørende e-tilgængelighed har medlemsstaterne og de europæiske institutioner indgået aftale om at udveksle information om og måle deres fremskridt i retning af vedtagelse og gennemførelse af disse Retningslinjer på baggrund af et sæt af fælles vedtagne kriterier;
5. Webstedet eEurope vil præsentere de fremskridt, som er sket i retning af vedtagelse og gennemførelse af disse Retningslinjer hos de europæiske institutioner og medlemsstaterne;
6. Foranstaltninger til at øge kendskabet til, udbredelsen af, uddannelse og navnlig undervisningen i webtilgængelighed bør fremmes både hos de europæiske institutioner og i medlemsstaterne;
7. Organisationer, der modtager økonomisk støtte fra de europæiske institutioner eller medlemsstaterne, bør tilskyndes til at gøre deres websteder tilgængelige;
8. Inden for rammerne af handlingsplanen for eEurope kan medlemsstaterne opfordre ikke alene nationale, men også lokale og regionale, offentlige websteder til at overholde Retningslinjerne;
9. Der bør iværksættes et større initiativ til at opnå generel tilgængelighed af både offentlige og private websteder i år 2003, der er udnævnt til europæisk handicapår;
10. Medlemsstaterne og de europæiske institutioner bør indgå i en løbende dialog med handicappede og deres repræsentanter med henblik på at sikre regelmæssige og konsekvente tilbagemeldinger om disse spørgsmål

.....

BILAG 1: WEBADGANGSINITIATIVETS RETNINGSLINJER

Dette bilag indeholder en oversigt over **Retningslinjerne**, deres tilgængelighedsniveauer, oplysninger om, hvordan man erklærer at overholde retningslinjerne, om hvordan man udfører validering i henhold til Retningslinjerne, og om redskaber til automatisk at oprette tilgængelige websteder.

World Wide Web Consortium/Webadgangsinitiativet, retningslinjer for webindholds tilgængelighed, Version 1.0

World Wide Web Consortium (W3C)/Webadgangsinitiativet (WAI) har udviklet retningslinjer for at gøre websteder og deres indhold tilgængelige for alle brugere. Retningslinjerne for webindholds tilgængelighed version 1.0 (herefter omtalt som **Retningslinjerne**) anerkendes bredt af det globale Internetsamfund, som en standardspecifikation, der giver vejledning om, hvordan websteder gøres tilgængelige for handicappede. Specifikationen indeholder fjorten retningslinjer, som er generelle principper for tilgængeligt webdesign. Til hver retningslinje er der knyttet et eller flere kontrolpunkter, der beskriver, hvordan den pågældende retningslinje anvendes på websidernes indhold. Der findes en liste over kontrolpunkter for retningslinjerne for webindholdstilgængelighed, "List of Checkpoints for the Web Content Accessibility Guidelines 1.0"¹¹, hvor kontrolpunkterne er opstillet efter prioritet i et checklisteformat til brug ved manuel evaluering af websteder.

Retningslinjerne gør ikke alene siderne mere tilgængelige for handicappede, men indebærer også den fordel, at siderne bliver mere tilgængelige for alle brugere. Tilgængeligheden forbedres endvidere for brugere, der benytter andre enheder eller befinder sig i andre miljøer. Der kan være brugere, som benytter andre browsere, eksempelvis desktop-browsere eller stemmestyrede browsere, som benytter de nye håndholdte, stemmestyrede eller bilbaserede personlige computere, eller som befinder sig i andre miljøer, eksempelvis et håndfrit miljø, i støjende omgivelser eller i under- eller overoplyste lokaler.

Tilgængelighedsniveau A, AA og AAA

WAI har defineret tre niveauer for overholdelse af **Retningslinjerne**. Disse er i almindelighed kendt som niveau A, AA eller 2A, og AAA eller 3A og beskrives herunder.

PRIORITET 1 (niveau A) En webindholdsudvikler skal opfylde dette kontrolpunkt. Ellers vil det være umuligt for en eller flere brugergrupper at få adgang til informationen i dokumentet. Opfyldelse af dette kontrolpunkt er et grundlæggende mindstekrav for, at visse grupper kan anvende webdokumenter.

PRIORITET 2 (niveau AA eller 2A). En webindholdsudvikler bør opfylde dette kontrolpunkt. Ellers vil det være vanskeligt for en eller flere brugergrupper at få adgang til informationen i dokumentet. Opfyldelse af dette kontrolpunkt vil fjerne væsentlige barrierer for adgangen til webdokumenter.

¹¹ Checklisten over **Retningslinjernes** kontrolpunkter findes på:
<http://www.w3.org/TR/WAI-WEBCONTENT/full-checklist.html>

PRIORITET 3 (niveau AAA eller 3A). En webindholdsudvikler kan opfylde dette kontrolpunkt. Ellers vil en eller flere brugergrupper have visse vanskeligheder med at få adgang til informationen i dokumentet. Opfyldelse af dette kontrolpunkt vil forbedre adgangen til webdokumenter.

Overholdelse af Retningslinjerne

Websteder, der er udformet i overensstemmelse med **Retningslinjerne**, kan indføje en erklæring om, at de overholder Retningslinjerne, på deres sider. Denne erklæring kan tage form af et "mærke". Mærket kan placeres på websiderne for at vise, hvor høj en grad af overholdelse de har opnået. I **Retningslinjerne** anføres følgende:

Erklæringer om overholdelse af WAI-retningslinjerne skal tage en af følgende to former.

Form 1: Angiv:

Retningslinjernes titel: 'Web Content Accessibility Guidelines 1.0'

URL-adressen til retningslinjerne: <http://www.w3.org/TR/1999/WAI-WEBCONTENT-19990505>

Den opnåede grad af overholdelse: 'A', 'AA' eller 'AAA'.

Omfanget af indholdet, som er omfattet af erklæringen (f.eks. side, sted eller en afgrænset del af et sted)

Eksempel på form 1:

Denne side overholder W3C's 'Web Content Accessibility Guidelines 1.0', der kan findes på <http://www.w3.org/TR/1999/WAI-WEBCONTENT-19990505>, på niveau AA.

Eksempel på form 2: Medtag på hver side, der hævder at overholde retningslinjerne, et af tre symboler, som leveres af W3C, og opret et link ved ikonet, der henviser til den relevante W3C-forklaring på erklæringen. Information om ikonerne, og om, hvordan de indsættes på siderne, findes på websiden med titlen "WCAG-ICONS"¹².

Udførelse af validitetskontrol i henhold til Retningslinjerne

Det er muligt at kontrollere tilgængelighedsegenskaberne for websteder, der allerede er oprettet, ved hjælp af forskellige softwareværktøjer. Disse redskaber til halvautomatisk kontrol af websteders tilgængelighed findes på Webadgangsinitiativets websted¹³.

Tilgængelighedsvalideringen kan udføres delvist med automatiske redskaber, men bør også omfatte en menneskelig gennemgang. Det fremgår specifikt af **Retningslinjerne**, at selv om automatiserede metoder normalt er hurtige og bekvemme, kan de ikke identificere alle tilgængelighedsproblemer. En menneskelig gennemgang kan bidrage til at sikre

¹² WAI ICONS: <http://www.w3.org/TR/WAI-WEBCONTENT/-ref-WCAG-ICONS>

¹³ Webevaluerings-, reparations- og modifikationsværktøjer:
<http://www.w3.org/WAI/ER/existingtools.html>

tilstedeværelsen af hensigtsmæssige aspekter som et letforståeligt sprog og letgennemskuelig navigering. Valideringen bør ske på de tidligst mulige stadier i udviklingen. Tilgængelighedsproblemer, som identificeres tidligt, er lettere at rette eller undgå. Der findes desuden redskaber til at reparere websteder og konvertere indholdet til tilgængelige formater, f.eks. til at ændre tekst til et format, der kan læses af en almindelig skærmtæklæser med syntetisk tale. Henvisninger til disse redskaber findes på WAI's websted.

Forfatterredskaber til automatisk oprettelse af tilgængelige websteder

Ud over at validere websteder, som allerede er oprettet, har WAI arbejdet på at udvikle retningslinjer for forfatterredskaber, der kan hjælpe webdesignere med at designe websteder, så de er tilgængelige lige fra begyndelsen. Når sådanne redskaber benyttes fra starten, vil arbejdet med at kontrollere tilgængelighedsaspekter blive væsentligt reduceret, om end det ikke helt kan undgås. Således har WAI udviklet et sæt retningslinjer for forfatterværktøjers tilgængelighed, *Authoring Tool Accessibility Guidelines (ATAG)*, version 1.0, og er aktuelt i færd med at udvikle en række supplerende og tilsvarende teknikker. WAI arbejder også sammen med de førende softwareudviklere for at tilskynde dem til at benytte ATAG i deres forfatterværktøjsprodukter. Udvalget af produkter, som betegnes forfatterværktøjer, omfatter bl.a. WYSIWYG-editors, gem-som-HTML-konverteringsværktøjer, databasegenereringsværktøjer og værktøjer til administration af websteder.

BILAG 2: OM AT GØRE WEBSTEDER TILGÆNGELIGE¹⁴

WAI har et sæt på ti 'lyntips' til webudviklere. Disse ti tips fremhæver nogle af de mest grundlæggende løsninger til at gøre websteder tilgængelige og fås i visitkortformat på en række forskellige sprog. Selv om disse 'lyntips' er en praktisk huskeliste, udgør de dog ikke nogen fuldstændig løsning på problematikken om webtilgængelighed. Det er derfor vigtigt at gøre brug af Retningslinjerne ved udvikling af websteder¹⁵.

Dette bilag citerer direkte disse tips. I en kommenteret tekst beskrives derefter i et enkelt og mindre teknisk sprog den henstilling, som hvert tip indeholder.

W3C's LYNTIPS TIL AT GØRE WEBSTEDER TILGÆNGELIGE
Webadgangsinitiativet
DE KOMPLETTE RETNINGSLINJER OG CHECKLISTE FINDES PÅ:
WWW.W3.ORG/WAI

- **Billeder & animationer.** Brug attributten **alt** til at beskrive funktionen af hvert visuelt element.
- **Image maps (Billedkort).** Brug klientdelens **map**-element og tekst til hotspots.
- **Multimedier.** Brug billedtekster og udskrifter af lydsekvenser samt beskrivelser af videosekvenser.
- **Hypertext links.** Brug tekst, der giver mening, når den læses uden for sammenhæng. Undgå f.eks. udtryk som "klik her".
- **Sidestrukturering.** Brug overskrifter, lister og en ensartet struktur. Brug **CSS¹** til layout og typografi, hvor dette er muligt.
- **Grafer & diagrammer.** Sammenfat eller brug attributten **longdesc**.
- **Scripts, applets & plug-ins.** Tilføj alternativt indhold for det tilfældes skyld, at de aktive funktioner ikke er tilgængelige eller ikke kan vises.
- **Frames (Rammer).** Brug elementet **noframes** og titler, der giver mening.
- **Tabeller.** Sørg for, at det giver mening at læse tabelteksterne linje for linje. Sammenfat.
- **Kontroller det færdige resultat.** Valider. Brug værktøjer, checkliste og retningslinjer, som findes på <http://www.w3.org/TR/WCAG>

¹ Cascading Style Sheets

© W3C (MIT, INRIA, Keio) 2001/01

De følgende udsnit giver et indtryk af de almindelige problematikker, som behandles i relation til webtilgængelighed.

- **Billeder & animationer.** Brug attributten **alt** til at beskrive funktionen af hvert visuelt element.

Tilføj en kort tekstbeskrivelse af hvert billedes eller hver animations funktion i koden til websiden. Dette gør det muligt for brugerflader for handicappede, som benyttes af blinde og

¹⁴ Se siden med lyntips på: <http://www.w3.org/WAI/References/QuickTips/>

¹⁵ Den fuldstændige tekst til World Wide Web Consortium, Web Accessibility Initiative Web Content Accessibility Guidelines version 1.0 findes på <http://www.w3.org/TR/WCAG10>

svagtseende, at udtrække denne alternative information og formidle sidens overordnede budskab til brugeren. Disse teknikker er ligeledes nyttige for brugere af andre apparater som f.eks. PDA'er, tredje generations mobiltelefoner eller browsere, der kun kan vise tekst (som ofte anvendes af brugere med langsomme internetforbindelser).

- **Image maps (Billedkort).** Brug klientdelens **map**-element og tekst til hotspots.

En 'image map' er et billede, som er inddelt i områder, hvor der til hvert område er knyttet en handling. Når man klikker på et af disse områder, aktiveres en funktion, f.eks. at brugeren omdirigeres til en anden side. 'Image maps' på "klientsiden" koder disse handlinger på en sådan måde, at de kan behandles af brugerflader for handicappede, i modsætning til 'image maps' på serversiden, hvis interaktive elementer ikke kan behandles af sådanne brugerflader.

- **Multimedier.** Indsæt billedtekster og udskrifter af lydsekvenser samt beskrivelser af videosekvenser.

For hver type af multimedier, der anbringes på en side, bør der enten på samme side eller på en underordnet side indsættes billedtekster og udskrifter af lydsekvenser og beskrivelser af videosekvenser. Dermed kan brugere, som ikke kan se eller høre multimedieindholdet, få adgang til det samme budskab.

- **Hypertext links.** Brug tekst, der giver mening, når den læses uden for sammenhæng. Undgå f.eks. udtryk som "klik her".

For hvert hyperlink på en side bør der til den tekst, man kan klikke på, vælges en tekst, der stadig giver mening, selv om resten af sætningerne eller sidelayoutet fjernes. Brugerflader for handicappede har ofte en 'hyperlink-sammenfatningsfunktion', som er en facilitet, der giver mulighed for at browse hurtigere. Desuden anvender brugerflader for handicappede som regel en af naturlige årsager langsommere kommunikationsform - eksempelvis talesyntese eller Braille - som gør, at det tager meget lang tid at 'læse' indholdet af en side. Undgå endelig at bruge udtrykket "klik her".

- **Sidestrukturering.** Brug overskrifter, lister og en ensartet struktur. Brug **CSS**¹⁶ til layout og typografi, hvor dette er muligt.

Vælg en overskuelig og ensartet struktur for informationen på websider, så den er letgenkendelig fra side til side. Brug desuden de dedikerede kodefaciliteter, som kan bruges til at definere denne struktur i sidens kodning (*structural markup*, dvs. strukturel opmærkning), og adskil kodning og typografi, så det bliver muligt for brugerflader for handicappede at navigere effektivt gennem indholdet og strukturen. Denne fremgangsmåde vil også være nyttig i forberedelserne af overgangen til den kommende, nye generation af indholdsgengivelsesenheder.

- **Grafer & diagrammer.** Sammenfat eller brug attributten **longdesc**.

For hver graf eller hvert diagram på en side bør der tilføjes en tekstsammenfatning eller indsættes en alternativ tekstbeskrivelse i sidens kodning, som kan anvendes af en brugerflade for handicappede i stedet for den visuelle/grafiske gengivelse.

- **Scripts, applets & plug-ins.** Tilføj alternativt indhold for det tilfældes skyld, at de aktive funktioner ikke er tilgængelige eller ikke kan vises.

¹⁶ Cascading Style Sheets, CSS

Man kan indkode 'intelligente funktioner' på siderne (kaldet 'scripts', 'applets' eller 'plug-ins') for at skabe dynamiske effekter eller aktive funktioner eller gøre internetapplikationer mere interaktive. Denne information skal behandles og skal derfor kunne forstås af brugerens browser. Da brugerflader for handicappede og selv visse almindelige browsertyper ikke altid kan gengive sådanne faciliteter, bør man altid tilføje en alternativ måde at formidle eller oplyse om det pågældende indhold i sidens kodning.

- **Frames (Rammer).** Brug elementet **noframes** og titler, der giver mening.

En sides layout kan opdeles i 'frames', dvs. 'rammer', hvis indhold kan opdateres separat gennem interaktionen med brugeren. I kodningen af sidens layout bør der tilføjes et navn, som giver mening, for hver 'frame'. Dette gør det muligt for brugerflader for handicappede at give brugeren oplysninger, som hjælper vedkommende til at forstå sammenhængen mellem rammerne og deres indhold.

- **Tabeller.** Sørg for, at det giver mening at læse tabelteksterne linje for linje. Sammenfat.

Tabeller: todimensionale opstillinger af information er meget visuelt orienterede, og de nuværende brugerflader for handicappede gengiver dem linje for linje. For at øge effektiviteten af denne metode bør der tilføjes en sammenfatning af tabellens indhold og indkodes overskrifter, der giver mening, for hver kolonne og række. Desuden bør man undgå at bruge tabeller for at komme uden om den aktuelle manglende mulighed for at definere flerspaltede sidelayouts på websider. De fleste kommercielle webbrowsere understøtter nu nye teknikker, der giver webdesignere mulighed for at adskille sideindholdet fra præsentationen (ved hjælp af såkaldte *Cascading Style Sheets*).

- **Kontroller det færdige resultat.** Valider. Brug værktøjer, checkliste og retningslinjer, som findes på <http://www.w3.org/TR/WCAG>

Kontroller kvaliteten af det færdige resultat ved at gennemgå sidekodningen, som er frembragt af det anvendte forfatterværktøj, ved hjælp af de gratis evalueringsværktøjer samt ved at åbne den færdige side i en ren tekstbrowser.

BILAG 3: SKEMA OVER MEDLEMSSTATERNES VEDTAGELSE OG GENNEMFØRELSE AF RETNINGSLINJERNE

Dette skema er direkte baseret på materiale, som er indsendt af medlemsstaterne, og er senest opdateret d. 17. juli 2001. Skemaet vedligeholdes og ajourføres løbende som led i eEurope-aktiviteterne.

Vedtagelse af Retningslinjerne¹⁷ for offentlige websteder.
A: Retningslinjerne behandles i en arbejdsgruppe vedrørende webbaserede applikationer under høringsudvalget for informationsteknologi.
B: Webtilgængelighed indgår i konceptet for e-forvaltning, men der er endnu ikke taget stilling til detaljerede specifikationer. Spørgsmålet om tilgængelighed blev allerede rejst i de teleforvaltningsprojekter, som løb indtil 2001 med støtte fra den flamske stat: se http://www.vlaanderen.be/ned/sites/teleadmin/ . Forskningsgruppen for Dokumentarkitektur hos Katholieke Universiteit Leuven (se http://go.to/docarch) stod for høringen af teleforvaltningsprojekterne i spørgsmål om tilgængelighed. Retningslinjerne for webtilgængelighed har nydt fremme. I april 2001 indførte en ngo ved navn <i>Blindenzorg Licht en Liefde</i> et Blindsurfer-logo til brug for websider på nederlandsk. Dette logo tildeles efter en menneskelig kontrol af hele webstedet på basis af Retningslinjerne. Detaljer om logoet kan snart findes på: http://www.blindenzorglichtenliefde.be
D: Forbundsregeringen og delstatsregeringerne arbejder på at indføre Retningslinjerne . De ikke-statslige organisationer og initiativer, navnlig inden for handicapsektoren, spiller en særlig rolle som støtte for denne proces.
DK: Retningslinjerne indgår i de nationale retningslinjer for tilgængeligt webdesign; standarder for tilgængelige offentlige publikationer og rådgivningsaktiviteter mellem offentlige webmastere. Retningslinjerne er ligeledes blevet anvendt til at informere webdesignere om tilgængeligt webdesign. Der foretages kontrol af tilgængeligheden af offentlige websteder i forskellige offentlige sektorer, og resultaterne offentliggøres på webadressen: http://www.bedstpaanettet.dk . Alle websider på offentlige websteder kontrolleres i løbet af en 3-års periode. Den sidste kontrol i 2001 vil finde sted i august 2001. Brugerpaneler, der også omfatter handicappede brugere, deltager i vurderingen af de offentlige websider. Der er indstiftet en national pris for webdesign, der sikrer højest mulig tilgængelighed. Denne pris kan gives til såvel kommercielle som offentlige websteder.

¹⁷ I hele dette skema omtales World Wide Web Consortium/Web Accessibility Initiative (W3C/WAI) Web Content Accessibility Guidelines version 1.0 ((WCAG 1.0) (ligesom i hovedteksten) som **Retningslinjerne**.

EL: Officiel vedtagelse af **Retningslinjerne** og planen for den praktiske gennemførelse for eksisterende og fremtidige offentlige websteder er for øjeblikket genstand for overvejelser hos ministeren for informationssamfundet under det græske ministerium for nationaløkonomi.

E: WAI overvejes af parlamentet, og en arbejdsgruppe for standarder undersøger **Retningslinjerne**. En gruppe hos Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales yder støtte til at gøre websteder tilgængelige med udgangspunkt i **Retningslinjerne**.

FIN: Retningslinjerne er blevet vedtaget som led i henstillingerne vedrørende offentlig forvaltning i "*JHS 129 Retningslinjer*" vedrørende udvikling af *e*-tjenester, fra indenrigsministeriet, december 2000. Se webstedet: <http://www.intermin.fi/juhta/suosituksset/jhs129.htm>

JHS 129 lægger vægt på kvaliteten af tilgængeligheden for forskellige brugere, der anvender forskellige teknologier; disse retningslinjer stiller krav om, at sider testes med forskellige browsere og styresystemer, og fremsætter konkrete anbefalinger om webdesign og kræver, at der skal findes alternativer til webbaserede offentlige tjenester (f.eks. telefontjenester).

F: Ved indførelsen af de administrative retningslinjer (*circulaire*) af 12. oktober 1999, har 'Mission pour les Technologies de l'Information et de la Communication' (MTIC) under premierministeren offentliggjort standarder for offentlige websteders tilgængelighed. Denne aktion sigter mod at fremme følgende dokumentation og værktøjer, som allerede findes på MTIC's websted, blandt webmastere i den offentlige sektor:

- det særlige 'circulaire' om offentlige tjenesters og myndigheders websteder;
- W3C's anbefalinger om **Retningslinjerne**;
- BrailleNets hvidbog med titlen "Towards a more accessible web" (På vej mod et mere tilgængeligt web);
- den gratis browser Braillesurf;
- redskaber til at verificere websteders tilgængelighed;
- eksisterende mærker;
- Europarådets henstillinger.

I: Den 13. marts 2001 underskrev ministeriet for offentlige funktioner en kabinetsbeslutning med titlen: "Linee Guida per l'organizzazione, l'usabilità e l'accessibilità dei siti Web delle Pubbliche Amministrazioni". Se følgende websteder:

[Http://www.funzionepubblica.it/download/pdf/accessibilita.pdf](http://www.funzionepubblica.it/download/pdf/accessibilita.pdf)

[Http://www.governo.it/sez_dossier/linee_web/direttiva.html](http://www.governo.it/sez_dossier/linee_web/direttiva.html)

Dette dokument er udviklet af en interministeriel arbejdsgruppe, oprettet i september 2000 med det formål at udarbejde nationale retningslinjer for både anvendeligheden og tilgængeligheden af den offentlige forvaltnings websteder i tråd med **Retningslinjerne** (WCAG 1.0), og at fremme anvendelsen af programmet for eEurope vedrørende tilgængeligheden inden for rammerne af den italienske plan for e-forvaltning.

Der blev oprettet endnu en arbejdsgruppe af de italienske myndigheder for **informationsteknologi** i den offentlige forvaltning (AIPA) i juli 2000 med det formål at planlægge initiativer til at fremme og lette indførelsen af tilgængelighed i både offentlige websteder og i hardware/software, som anvendes til aktiviteterne hos de forskellige afdelinger i den offentlige forvaltning.

I 2001 blev der afholdt en landsdækkende konference om emnet, og der blev udgivet en CD-ROM.

De følgende initiativer planlægges for øjeblikket i AIPA-arbejdsgruppen: en **undersøgelse**, en række forskellige skabeloner, specialfremstillede reparationsværktøjer til eksisterende offentlige steder, endnu en landsdækkende konference, et kursus, en undervisningsplan og en vurdering af tilgængelighedens indvirkning på den offentlige forvaltnings aktiviteter.

Nogle vigtige offentlige websites, eksempelvis den italienske regerings website (<http://www.governo.it>) og Departementet for offentlige funktioners website (<http://www.funzionepubblica.it>), er lavet helt om og er nu tilgængelige. Andre offentlige websteder, eksempelvis deputeretkammerets websted (<http://wai.camera.it>), findes i en tilgængelig version.

IRL: **Der** er offentliggjort statslige retningslinjer for webpublikation for organisationer i den offentlige sektor; disse omfatter retningslinjer for tilgængelighed. Der er fastlagt en målsætning om, at alle statslige websteder skal opnå overholdelse på niveau A ved udgangen af april 2001, idet man som målsætning venter at nå overholdelse på niveau AA ved udgangen af 2001. En Webmasters Network Group, der repræsenterer alle regeringsdepartementer gør fremskridt i retning af at opfylde disse målsætninger.

L: I **februar** 2001 vedtog regeringen en national handlingsplan: eLuxembourg. **Retningslinjerne** vil indgå i konceptet for e-forvaltning (en af de seks hovedmålsætninger i eLuxembourg-programmet).

NL: **Retningslinjerne** blev anbefalet af ministeren for offentlig sundhed, velfærd og sport i **februar** 2001. Vedtagelsesplanerne udvikles løbende.

P: Webadgangsinitiativet er allerede blevet vedtaget inden for rammerne af det nationale initiativ for borgere med særlige behov i informationssamfundet (*Iniciativa Nacional para os Cidadãos com Necessidades Especiais na Sociedade da Informação*) ved kabinetsbeslutning nr. 96 af august 1999 og kabinetsbeslutning nr. 97/99 - om tilgængelighed af den offentlige forvaltningswebsteder.

Der er **oprettet** et tilgængelighedsorgan (*Unidade Acesso*) under forsknings- og teknologiministeriet, som udvikler koordineringsaktiviteter og formidler information om projekter inden for rammerne af det ovennævnte nationale initiativ (*Iniciativa Nacional*) samt undervisning og opkvalificering af borgere med særlige behov. Følgende aktioner er gennemført eller er under gennemførelse:

- krav om besøgsadgang ("*visitability*");
- en konference om "Tilgængelighed af den offentlige forvaltnings websteder", som blev afholdt i november 2000;
- kurser i design med henblik på webtilgængelighed;
- en helpdesk om webtilgængelighed for webmastere for offentlige websteder;
- en rapport om tilgængeligheden af den offentlige forvaltnings websteder;
- en metodik til vurdering af webtilgængelighed;
- en tilgængelighedspris: Portugal@cessível;
- et brugerpanel;
- et tilgængelighedsgalleri.

S: Tilgængeligheden af information indgår i regeringens lovudkast "Fra patient til borger - en national handlingsplan for handicappolitik". I udkastet lægges vægt på, at staten skal foregå med et godt eksempel, og at de offentlige myndigheder skal sikre, at deres aktiviteter, information og lokaliteter er tilgængelige for mennesker med forskellige handicap.

Der er for nylig udsendt en bekendtgørelse om de statslige myndigheder og deres ansvar for at gennemføre handicappolitikken. Ifølge bekendtgørelsen, der træder i kraft 1. september 2001, skal myndighederne tage højde for, at det offentlige bygninger, information og andre aktiviteter skal indrettes således, at de er tilgængelige for handicappede. I arbejdet med tilgængelighedsspørgsmål skal myndighederne udarbejde handlingsplaner, og udgangspunktet skal være FN's standardregler.

Retningslinjerne har været anbefalet af det svenske handicapinstitut (SHI) siden februar 2001. SHI arrangerer uddannelsesaktiviteter om webtilgængelighed og **Retningslinjerne**.

Det svenske agentur for forvaltningsudvikling fastslår i sin rapport "Kriterier for 24/7-agenturer i det offentlige forvaltningsnet", at agentureres tjenester for handicappede skal udformes bredt, så de tager hensyn til de forskelle, som er knyttet til særlige behov. Regeringen har for nylig truffet beslutning om at give agenturet til opgave at stimulere udviklingen af 24/7-agenturer. I dette arbejde skal der tages hensyn til behovene hos handicappede, og ingen grupper af borgere må udelukkes.

UK: De aktuelle retningslinjer for statslige websteder i UK blev offentliggjort i slutningen af 1999. Kapitel 4.4 omhandler tilgængelighed og henviser til W3C's websted om WAI og værktøjer som Bobby.

Disse retningslinjer undersøges for øjeblikket af e-udsendingens kontor. Der findes et udkast på <http://www.open.gov.uk/dev/neil/>

I et forsøg på at øge bevidstheden om spørgsmål vedrørende webtilgængelighed har e-udsendingens kontor øget mængden af tilgængelighedsinformation betydeligt og har fastlagt et obligatorisk niveau af overholdelse - svarende til **Retningslinjernes** niveau A - for alle nye eller ændrede statslige websteder. Hertil er opnået ministeriel godkendelse. Udkastet til vejledningen findes på: <http://www.open.gov.uk/dev/neil/guide/chapt-8-4.htm>